

KOLEKTYVINIS DARBAS

LIETUVOS KP ANYKŠČIŲ RAJONO KOMITETO IR
RAJONO LIAUDIES DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

Eina nuo 1948 m.

SESTADIENIS

Nr. 140 (4333)

Anykščiai

1981 m. lapkričio mėn. 28 d.

Kaina 2 kap.

DAUGIAU SUKAUPTI ORGANINIŲ TRAŠŲ

LKP Anykščių rajono komitetas ir rajono Liaudies deputatų tarybos vykdomasis komitetas priėmė nutarimą „Dėl priemonių organinių trąšų sukaupimo, išvežimo ir panaudojimo gerinimui Anykščių rajone“.

Siame nutarime pažymėta, kad Kurklių, „Lenino keliu“, Levaniškio, Svėdasų, „Pirmyn į komunizmą“, Surdegio kolūkiuose deramas dėmesys skiriamas organinių trąšų sukaupimui ir išvežimui, todėl šiuose ūkiuose šiais metais kiekvienam hektarui arimų vidutiniškai išvežta po 9–12 tonų šių trąšų.

Tačiau kai kuriuose rajono ūkiuose organinių trąšų — svarbaus visų žemės ūkio kultūrų derlingumo didinimo šaltinio — šeiminkiškam tvarkymui ir kaupimui neskiriamas rūpestingas dėmesys. Organinių trąšų mažai dar sukaupia Skiemonių, „Vienybės“, „Atžalyno“ kolūkiuose.

LIAUDIES TARĖJŲ RINKIMAI

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas nutarė surengti rajonų ir miestų liaudies teismų tarėjų eilinių rinkimų 1982 metų balandžio-birželio mėnesiais. Atitinkamai pratęsti dabartinių liaudies tarėjų įgaliojimai.

(ELTA)

se, Jakšiščio ir Naujasodžio tarybinuose ūkiuose.

Netvarkingai kraunamos prie gyvulininkystės fermų organinės trąšos „Aušros“, M. Melnikaitės, Skiemonių ir kituose kolūkiuose, o dėl to patiriami nemaži šių trąšų nuostoliai, užteršama prie fermų aplinka. Palyginti mažai — tik po 20–39 proc. dirvų, skirtų kaupiamosioms kultūroms, iš rudens organinės trąšomis patręšta Andriūškio, Skiemonių, „Vienybės“ kolūkiuose, Jakšiščio tarybiname ūkyje.

LKP Anykščių rajono komitetas ir rajono Liaudies deputatų tarybos vykdomasis komitetas savo nutarime įpareigojo rajono ūkių pirminės partinės organizacijos, ūkių vadovus ir specialistus iki šių metų gruodžio 10 dienos visuose rajono ūkiuose sudaryti planus 1982 metais organinių trąšų kaupimo ir išvežimo didinimui ir

jų racionalių panaudojimo gerinimui. Reikalinga ūkiuose taip organizuoti darbus, kad per visą žiemą laikotarpį iki sėjos pradžios būtų išvežtos į laukus visos organinės trąšos, sukauptos prie gyvulininkystės fermų.

Siekiant sukaupiti kuo didesnius organinių trąšų kiekius ir jas išvežti į laukus, rekomenduojama rajono ūkiuose organizuoti tarp fermų ir atskirų gamybinių padalinių kolektyvų bei mechanizatorių socialistinį lenktyniavimą, šio lenktyniavimo nugalėtojams taikyti paskatinimo priemones.

Nutarime rekomenduojama rajono laikraščio „Kolektyvinis darbas“ redakcijai plačiau spaudos puslapiuose nušviesti pirmiausių ūkių vertingą patyrimą organinių trąšų kaupimo ir išvežimo srityje, o taip pat atskleisti neukiskumo priežastis.

„K. d.“ inf.

LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiume

Už nepriekaištingą darbą, aktyvų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime ir nuopelnus komunistiškai auklėjant jaunąją kartą Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas garbės raštais apdovanojo:

GALINIENĖ Genė — Anykščių rajono Elmininkų bandymų stoties eksperimentinio ūkio melžėja.

PAVILANSKIENĖ Ramutė Liucija — „Anykščių vyro“ gamybinio susivienijimo vyriausiąją technologę.

„K. d.“ inf.

TSRS
60-MEČIUI -60 spartuoliško
darbo savatėlių!

3-oji savaitė:

Spartuoliškomis
penkmečio statyboms

Atominio milžino statyboje

Užtikrinti, kad būtų atiduota naudoti Ignalinos atominės elektrinės, Vilniaus TE-3 pirmoji eilė.

Iš „Pagrindinių TSRS ekonominio ir socialinio vystymo krypčių 1981–1985 metams ir laikotarpiui iki 1990 metų“.

Iki Ignalinos atominės elektrinės dar buvo likę gera dešimtis kilometrų, bet jau jutome šios svarbiausios XI-ojo penkmečio respublikos statybos alsavimą. Ta pačia kryptimi be perstojo riau-mojo didžiurės savi-vartės, autotrukiniai, vilkikai. Kuo arčiau statybos, tuo jų srautas gausėjo. Šalia kelio bolavo įvairūs pastatai, ju-dėjo tūliniai kranai. Šis gyvenimo pulsuojančias kompleksas man išrodė savotiš-ku pramonės gigantu.

Tai statybinės indus-trijos bazės korpusai. Iš jos statyba aprūpinama plyto-mis, betonu, armatūra, gelž-betoninėmis konstrukcijomis, — pastebi mano bendrakelei-vis, Anykščių mechanizuotos kolonos viršininkas Alyudas Bitinas, — kurį statybvietės link reikala veja nebe pirmą sykį. Prieš penketą metų šiose vietose tebuvo gudžios girios, tylūs ir ramūs ežerų ir miškų kraštai. Netenka stebėtis, kad pirmučiausia atvykę statybininkai naudo-josi visureigiais. Beje, ne ką geresnė dalia teko ir mūsų-kiamis elektros linijomis tiesė-jams. Sparčiais tempais, įveikdami gamtines kliūtis, jie tiesė elektros linijas, kuo greičiau siekė jomis sujung-ti statybvietes, bazes. Bel-tai jau praėjus.

Dabar gi per užpelkėjusį mišką strėlė šovė asfalto juosta. Stebino viskas: triukšmingas įvairios statybi-nės technikos gaudesys, pla-tus statybos užmojis, paga-

liau įspūdingas užrašas, skelbiantis, kad ši statyba visasajunginė komjaunimo sparcioji. Iš tiesų, su komjaunuoliška ugnėle čia dirba keturių dešimčių tautybių pa-siuntiniai, kuriuos vienija vienas tikslas — kad kuo greičiau būtų paleistas ato-minio milžino pirmasis reak-torius. Po to — sekantis.

Pagrindinė statybos aikš-telė. Jau ryškūs pirmojo energetinio bloko kontūrai, prilygstantys daugelio aukš-tų namui. Tai čia geležies ir betono šarvuose sutramdytas atomas jau 1983-aisiais turės gaminti 1,5 milijono kilova-tų elektros energijos, beveik penkiolika kartų daugiau, negu Kauno hidroelektrinė. Statinį supa gausybė galin-gių bokštinių kranų, be per-stojo savo plieninėmis strė-lėmis nešančių sunkiasvores konstrukcijas. Žybsi suvir-nimo aparatų ugnelės. Sta-tybininkai ne taip seniai pa-siekė 43-jų metrų aukščio ri-bą. Lenktyniaujančios briga-dos vos ne du kartus viršy-davo pamainos išdirbio nor-mas. Pavyzdį rodo G. Israi-lovo — betonuotojų, A. Po-nomariovo — armatūrinių brigados, šauniai dirbujasi kauniečio B. Mačiulaičio, V. Gunkino, N. Kopylovo vado-vaujami statybininkų kolek-tyvai.

Pasiekęs aukščiausią taš-ką, pastatas tebeauga į plo-tį, jo metalinės konstrukci-jos pasidengia betono sieno-mis. Išvaikščioti milžinišką statybos aikštelę, pažinti čia

dirbančius žmones reikėtų nemaža laiko, tad suskumba-me ieškoti Anykščių mecha-nizuotos kolonos vyrų, kurie turėtų dirbti čia pat, atomi-nio milžino pašonėje.

Pasukame, kur ryškėja elektros energijos skirstyklos kontūrai. Klampus čionykštis molis. Statybininkai šypsosi iš mūsų, bemaž nė žingsnio negalinčių žengti per trakto-rių išmaišytą tyrę, bet kur surasti anykštenus — paro-do. Turėjau slapta viltį pa-matyti vyrus sidabrinės gi-jas bėtiesiančius ar izoliato-rių grandines bementuojan-čius. Deja, iki to dar toloka.

— Dedame pamatus 110 kilovoltų elektros linijos at-ramoms. Per du mėnesius devynis šimtmetrinis žings-nius nuo skirstyklos nužen-gėme, — aiškina Lietuvos V. Lanino VRE statybos daly-vis, Mechanizuotos kolonos veteranas ekskavatorininkas Vytautas Laurenčikas, per 23 darbo metus šilto ir šal-ta matęs.

— Sakysite, nieko nuosta-baus! Bet padėti pamatus vienai keturių dešimčių metrų atramai, kuri laikys daug sveriančias laidų gijas, reiškia atlikti 750 kub. metrų žemės darbų, — įsiterpia au-tokranininkas, daugkartinis MK socialistinio lenktyniavi-mo nugalėtojas Rimantas Sukys, kuriam jau tekę pa-dirbėti ir Vilniaus TE-3 sta-tyboje.

Geru žodžiu reikia minėti vairuotoją Stasį Zaranką, buldozerininką Vladą Sinkū-ną. Nebodami rudens darganų, molingos dirvos, vis pen-ki brigadininko Antano Ke-raičio vyrų per du mėnesius atliko statybos montavimo darbų, prilygstančių beveik dvidešimčiai tūkstančių rublių. Lygiuodamasi į spartuoliškai dirbančių elektrinės statytojų, brigada spalio mėnesio statybos montavimo darbų planą įvykdė — 133,3 procento. Reikia tikėtis, kad ir ateityje į milžiniškos sta-tybos mūrą dedama anykš-tėnų triūsio plyta bus tvir-ta, juolab, kad ateityje mūsų žemiečių laukia nemaži dar-bai.

„Prieš dvidešimt aštuone-rius metus prie Drūkšų ežero sugaudė „Tautų drau-gystės“ hidroelektrinės tur-binos. Ignalinos milžinas vienas galingiausių, ekono-miškiausių šalyje ir Europo-jė, netrukus atsielsps savo pirmtakui galingu balsu, sim-bolizuojančiu neišardomą ta-tybinių tautų draugystę, mū-ri tvirtus žingsnius į ateitį.

J. Junevičius
„K. d.“ koresp.

Vertingi pranešimai mokyklos klausytojams

Ideologinio aktyvo mokyklos užsiėmimuose, kuriuose dalyvavo rajono pirminių partinių organizacijų sekretorių pavaduotojai ideologi-niam darbui, politinformato-rų grupių vadovai ir agit-kolektyvų vadovai, respubli-kinės „Žinijos“ draugijos lek-torius, filosofijos mokslų kandidatas S. Venckevičius

padarė pranešimą tema „Marksistinė-lenininė nacijos teorija ir partijos programa nacionaliniu klausimu“. Šios mokyklos klausytojai taip pat išklausė Vilniaus valsty-binio universiteto docento L. Butkevičiaus pranešimą „TSRS ekonominiai ryšiai su užsienio šalimis“.

„K. d.“ inf.

kronikā*

© „Iki TSRS 60-mečio — tris metes užduotis“ — tokią tikslą užsibrėžė daugelis Panevėžio „Lino“ gamybinio susivienijimo audėjų. Pirmū-nės — Eleonora Galisauškie-nė, Vida Motiekaitienė, Zi-aida Stulpinienė ir būrys

kity gamybinių, kurių sa-skaitoje — tūkstančiai metrų viršumplaninių audinių. Sa-vo darbo kalendoriuose jau žymi paskutiniuosius atei-nančių metų mėnesius.

© Rokiškio ir Panevėžio rajonų žemdirbiai įvykdė me-tinius linų pluošto pardavi-mo valstybei planus. Lino produkcija valstybei parduo-dama toliau. (ELTA)

Mašinų-traktorių parko ru-dens techninės apžiūros yra viena iš aktualiausių ir svar-biausių priemonių, atliekamų ūkiuose metams baigiantis. Šio patikrinimo metu išaiš-kinama, kaip ūkiai pasiruo-šę remonto sezonui, tai yra, kaip sutvarkyta materialinė techninė remonto bazė, ar nuo kurvo bei augalinių priemonių nuvalyti mašinų mazgai, ar užkonservuoti ir hermetizuoti varikliai bei jų sistemos, ar atlikti kiti būti-niausi darbai, siekiant užtik-rinti technikos remonto spar-tą bei kokybę.

Pagal numatytą planą-gra-fiką mašinų-traktorių parko rudeninė techninė apžiūra iki šiol buvo surengta 12-oje ra-jono ūkių bei Anykščių ag-rochemijos gamybiniame su-sivienijime ir Troškūnų kai-

mo profesinėje technikos mo-kykloje. Įsitikinta, kad dau-gelyje rajono ūkių šiai svar-biai apžiūrai technika buvo kruopščiai paruošta. Pagal valstybinio standarto reika-lavimus pasitvarkyta Cernia-chovskio, „Svyturio“, „Gim-losios žemės“, K. Staro kol-ūkių bei Sodininkystės tary-binio ūkio technikos kiemuo-se ir dirbtuvėse. Nemaža pa-stangų šiam tikslui įdėjo šių ūkių vadovai bei inžinerinių tarnybų žmonės.

Tačiau kai kurie ūkiai eilę metų laiku nepasiruošė tech-nikos remontui bei laikymui per žiemą, dėl to patiria ne-maža nuostolių. Juk nepa-ruošta saugojimui technika žymiai greičiau išvedama iš rikiuotės. Netvarka pastebė-ta „Atžalyno“, „Aukštakal-nio“, „Ateities“ kolūkių, Svė-

dasų kolūkių. Jaro sekto-rius technikos kiemuose. Šiuose ūkiuose bus sureng-tos pakartotinės technikos apžiūros. Kai kurie ūkių in-žinerinių tarnybų darbuoto-jai už pastebėtą aplaidumą nubausiti piniginėmis baudo-mis. Tačiau tenka pabrėžti, jog be ūkių vadovų paramos vien šių tarnybų žmonės ne-įstengs tinkamai sutvarkyti visos ūkių technikos bei dirbtuvių įrengimų. Anykščių ag-rochemijos susivienijime bei Troškūnų profesinėje techni-kos mokykloje taip pat dar rasta nemaža trūkumų lai-kant techniką.

Pagrindiniai apžiūros me-tu pastebėti trūkumai yra tai, kad sudėtinga technika, kaip antai, javų bei kiti kombainai tinkamai neišvaly-

ti, jų darbiniai organai, hid-raulinės sistemos bei angos, guminiai dirbiniai, varikliai neužhermetizuoti, technika netvarkingai sustatyta į ga-ražus bei aikšteles, delsiam į jos remonto darbai.

Rasta netvarkos ir techni-kos apskaitoje: nepravesta žemės ūkio technikos inven-torizacija, nesutvarkyta at-tinkama dokumentacija „Ateit-ties“, „Atžalyno“, „Aukšta-kalnio“, Surdegio kolūkiuose.

Kuo anksčiau šias negero-ves išgyvendinsime, tuo pa-tikimiau paruosime techniką ateinančių metų laukų dar-bams.

B. Pavilanskas
Žemės ūkio valdybos
valstybinės žemės ūkio
technikos priežiūros
inspekcijos viršininkas

SUNKŲ DARBŲ — MAŠINOMS

Prieš kelerius metus mūsų šalyje gyvulininkystės ir pašarų ruošimo mašinų gamyba tapo savarakiška pramonės šaka. Dešimtojo penkmečio metais kolūkiai ir tarybiniai ūkiai kasmet gaudavo šių mašinų bei įrengimų už du milijardus rublių. Per penkerius metus kaimui buvo patiekta tiek technikos, kiek prieš tai per tris penkmečius.

Kaip bus toliau vystoma ši pramonės šaka, „Pravdos“ spaudos biuro prašymu pasakoja TSRS gyvulininkystės ir pašarų ruošimo mašinų gamybos ministro pavaduotojas V. TKACIOVAS.

Pirmiausia paminėsiu tokį faktą: mūsų įmonių ir organizacijų kolektyvai per trumpą laiką ėmė gaminti 257 naujas ir patobulintas mašinas. Tarp jų — savaeigius pašarų kombainus, savaeigius šienapjoves-traisikytuvus. Jie turi po keletą gretutinių darbo organų, žemdirbiai juos plačiai naudoja, ruošdami silosą, šieną ir žaliąją masę, žolės miltus, briketus, granules.

Patikimai dirba pašarų džiovinimo agregatai, rotacinės šienapjovės, ruliniai presai-rinktuvai, pašarų smulkintuvai, kaskadinės paukščių narvų baterijos, didelio tonazės mašinos dirvoms tręšti skystomis ir biromis organinėmis trąšomis ir t. t.

Per penkerius metus kompleksinio mechanizavimo lygis galvijų fermose pakilo 1,6 karto, klaučių ir paukščių fermose — 1,4 karto.

Išspręsta pienininkystės fermų ir pramoninių kompleksų, kuriuose laikoma nuo 200 iki 1200 gyvulių, kompleksinio mechanizavimo problema. Nauja mašinų sistema įgalino unifikuoti iki 85 procentų melžimo įtaisinių ir iki 70 procentų mėsos valymo transporterių bei automatinį girdyklų.

Mūsų įmonės dabar gami-

na melžimo techniką ne prasčiau už užsienį. Pavyzdžiui, plačiai paplitusi „Eg-lutė“ padeda vienam žmogui pamelžti per valandą iki 46 karvių, o konstruktorių sukurta naujas įtaisinys — 80. Visos melžimo ir aparato nuėmimo nuo karvių tešmens operacijos čia atliekamos automatiškai.

Ypač didelių laimėjimų mašinų gamintojai pasiekė, gamindami techniką paukštininkystei kompleksiskai mechanizuoti ir automatizuoti.

Įmonės gamina įrengimų kompleksus pašarams ruošti galvijų, avių ir klaučių fermose. Kaime jau naudojami nauji stambiųjų pašarų smulkintuvai, dešimt kartų našesni už žinomus štifinius smulkintuvus.

Pradėta gaminti unifikuotus grandiklinius ir skreperinius įtaisinius, kitą techniką mėsui mechanizuoti valyti ir transportuoti.

Dideli mašinų gamintojų vienuoliktos penkmečio uždaviniai. Numatyta iki 1985 metų padidinti mechanizuotą pašarų dalijimą galvijų fermose iki 65 procentų, klaučių fermose — iki 85 procentų. Gyvulininkystėje bus labiau mechanizuotos ir kitos technologinės operacijos.

Mūsų įmonės planuoja per penkmetį patiekti fermoms ir

kompleksams skirtos technikos už 10 milijardų rublių. Savaeigių pašarų nuėmimo mašinų gamyba padidės daugiau kaip 2,2 karto, savaeigių šienapjovių-traisikytuvų — 4 kartus, mėsos valymo transporterių — 2,7 karto, tręšimo mašinų — beveik pusantro karto.

TSKP XXVI suvažiavimo nutarimuose numatyta gerokai padidinti labai našios technikos kompleksų gamybą. Jie padės gyvulių augintojams taikyti tobulėnes pieno, mėsos, kiaušinių, vilnos ir kitų produktų gamybos technologijas, taip pat spręsti pašarų ruošimo ir perdirbimo problemą. Gyvulių augintojų darbas bus labiau mechanizuotas, našesnis, kūrybiškesnis.

Gyvulininkystėje dirba šimtai jaunu, techniką išmanančių darbininkų ir specialistų. Nuo jų sąžiningo darbo, nuo taisyklingo eksploataavimo labai priklauso, ar šiuolaikinė technika bus naudojama visu galingumu.

Ypač aktualu mechanizuoti pašarų ruošimo cechus. Gerai pašarų virtuvė — tai papildomi kiekiai mėsos, pieno. Deja, kai kur gyvulių augintojams labai trūksta šių cechų įrengimų kompleksų, maisto atliekų perdirbimo technikos. Techninių kaime tarnybų, Valstybinio gamybinio techninio žemės ūkio aprūpinimo komiteto susivienijimų darbuotojų pareiga — viską padaryti, kad pašarų cechai būtų aprūpinti reikalingomis mašinomis ir mechanizmais, padėti gyvulių augintojams užtikrinti, kad gyvuliai gerai žiemotų, būtų produktyvūs.

(ELTA)

Telyčias auginkime intensyviai

TSKP XXVI suvažiavimas ypatingą dėmesį atkreipė į tai, kad sparčiau būtų vystoma gyvulininkystė. Netolimoje ateityje karvių bandų produktyvumą reikės padidinti iki 4–5 tūkstančių kilogramų pieno. Jau vienuoliktame penkmetyje iš karvės per metus reikės primelžti vidutiniškai po 3500 kg pieno. Artimiausiu metu neturi būti nė vieno ūkio, kur iš karvės būtų primelžiama mažiau kaip po 3000 kg pieno.

Pirmaujančių ūkių patyrimas rodo, kad mūsų galvijų bandos gali būti žymiai produktyvesnės, negu yra dabar. Tam būtina pagerinti pašarų bazę, aprūpinant gyvulius pakankamu pašaru kiekiu. Tada bus visos galimybės ir tinkamai auginti galvijų prieauglį, kadangi nuo veislinių telyčių auginimo intensyvumo daug priklauso karvių produktyvumas. Pirmaveršės produktyvumas artimiausiais metais irgi turėtų siekti 3000 kg pieno. Beveik tokio produktyvumo (2981 kg) pirmaveršės Respublikoje jau buvo 1978 metais. Produktivios pirmaveršės, duodančios 4200–4500 kg pieno, išauginamos Lietuvos gyvulininkystės mokslinio tyrimo instituto Darbo Raudonosios vėlavos ordino Baisogalos eksperimentiniame ūkyje, Vilniaus valstybiname žirgyno, Lietuvos veterinarijos akademijos mokomajame ūkyje. Šiuose ūkiuose telyčios auginamos intensyviai, sėklingai, kaip rekomenduojama, 15–18 mėnesių amžius, 280–400 kg svorio.

Kai tikrąją pašarų nedaug ir ne visi jie kokybiški, kad mažesnei nukentėtų prieauglio augimas, jo sveikata, fermose tvarkytis reikia ypač sumaniai. Kad karvės atves-

ty sveikus ir gyvybingus veršelius, reikia tinkamai, pagal pilnaverčius racionus šerti vertingas telyčias ir karves, ypač užtikrinant. Blogai šeriamos, ypač vertingumo pešaigoja, karvės ir telyčios veda silpnus veršelius, kuriuos vėliau sunku užauginti. Dalia jų krinta, kiti linkę sirgti įvairiomis ligomis. Dideli nuostoliai patiriami, pavėlavus veršelius ir vyresnes telyčias perkelti rudeni į tvartus. Prieauglio

lengviau išvengti juos laikant prie karvės ir žindant. Taip daroma daugelyje ūkių ir rezultatai būna geri. Ypač svarbu, kad veršelis krekėny gautų praėjus 0,5–1 val. po gimimo, nes tuomet krekėny efektas didžiausias.

Anksčiau įpratinus veršelius šėti augalinius pašarus, geriau išsivysto jų virškinamasis traktas, vėliau gyvuliai šių pašarų daugiau suėda ir duoda daugiau pieno. Profilaktoriuose telyčaitės išbūna 10–20 dienų, o kartais ir ilgiau, tačiau ne visur tuo metu jos pratinamos šėti šieną ir koncentruotus pašarus.

Rekomenduojama telyčias auginti intensyviai, kad prieš apsisiveršimą jos svertų 540–580 kg. Po apsisiveršimo karvės svoris sumažėja 70–80 kg. Antrą-trečią laktacijos mėnesį pirmaveršės turėtų svėrti 450–480 kg. O tokį svorį jos pasiekia tik retame ūkyje. Literatūroje nurodoma, kad, kai pirmaveršių svoris 10 kg mažesnis už rekomenduojamą, jų produktyvumas būna 300 kg mažesnis, kai svoris mažesnis 20 kg — produktyvumas mažesnis 500 kg. Kad telyčios laiku pasiektų rekomenduojamą svorį, per visą au-

**Specialistas
pašaria**

ganiavą reikia baigti, nelaukiant kol užsals, nes suvargę gyvuliai vėliau sunkiai atsigaus.

Nustatyta, kad iš persirgusiu jauname amžiuje (iki 3 mėn.) telyčaitė išaugintus pirmaveršes, jų produktyvumas būna 300–370 kg mažesnis, negu jauname amžiuje nesirgusių pirmaveršių. Mažesnis 10–12 proc. būna ir tokių pirmaveršių svoris, o jis turi didelę įtaką produktyvumui.

Telyčias reikia auginti taip, kad išaugtų sveiki, gerai išsivystę, atsparūs nepalankiems aplinkos poveikiams, produktyvūs gyvuliai, sugebantys ekonomiškai išnaudoti pašarus.

Pirmaveršės produktyvios būna tik išaugintos iš sveikų veršelių. Ypač svarbu veršeli saugoti nuo susirgimų pirmomis jo gyvenimo dienomis, kai veršelio organizmas mažiausiai atsparus neigiamiems aplinkos poveikiams. Veršelių vidurlavimų

nukelta 13 pusl.

Parodoje — anykštėnės darbai

Vilniaus liaudies meno darbų salone vyksta liaudies menininkų — kandidatų LTSR kultūros ministerijos premijai gauti — darbų paroda. Autoriai iš visos respublikos čia pateikia įvairius mežginius, siuvinius, medžio drožinius, piešinius. Net dešimt piešinių parodoje eksponuoja mūsų rajono atstovė viešintiškė liaudies meistrė Aldona Bivainienė. Jos paveiksluose Anykščių apylinkių grožis, spalvingi gimtinių peizažai.

Paroda susilaukia iš vilniečių ir jų svečių didelio dėmesio.

B. Vytaitis

Dienotvarkėje — nepilnamečių nusikalstamumas

Nepilnamečių reikalų komisija savo posėdyje apsvaistė, kaip kovoja su nepilnamečių teisės pažeidimais ir nusikalstamumu. Apie tai, kokią darbą šioje srityje atlieka inspekcijos darbuotojai, apie jo efektyvumą, taikomas priemones kovai su nepilnamečių teisės pažeidimais, šiame darbe iškylančias problemas ir sunkumus pranešimą perskaitė Nepilnamečių reikalų inspekcijos vyr. inspektorė A. Vitkūnienė ir Nepilnamečių reikalų komisijos sekretorė I. Andrukaitienė. Troškūnų profesinės technikos mokyklos Nr. 2 direktorius J. Taurelė bei LLKJS Anykščių rajono komiteto sekretorė R. Jančytė kalbėjo, kokią konkrečią paramą, kovojant su nepilnamečių nusikalstamumu Troškūnų profesinėje-technikos mokykloje Nr. 2 bei rajono bendrojo lavinimo mokyklose teikia Nepilnamečių reikalų inspekcijos darbuotojai. Kokiomis priemonėmis ir būdais reikėtų gerinti inspekcijos darbo efektyvumą, pasisakė Vidaus reikalų skyriaus viršininko pavaduotojas A. Juodiškis.

B. Romaitis

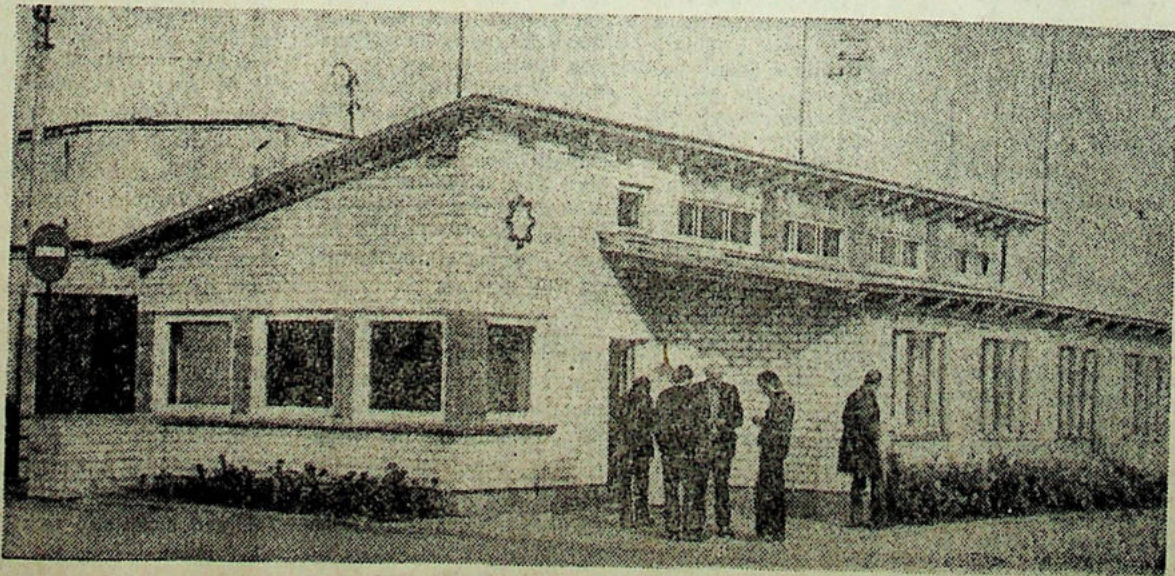
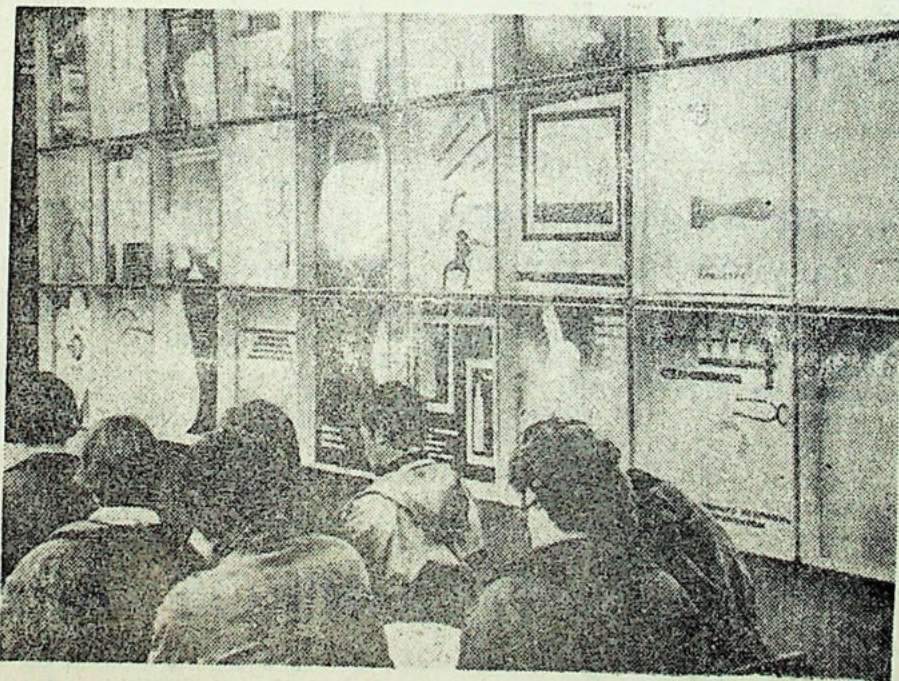
Pavyzdzingame mechanizacijos kieme

Šiuolaikinis kiemas neįsivaizduojamas be našios, sudėtingos technikos, be aukšto mechanizacijos lygio. O jeigu jau yra technika, mechanizmai, reikalingos ir patalpos jai saugoti, laikyti, reikalingas ir mechanizacijos kiemas. „Lenino keliu“ kolūkis gali teisėtai didžiuotis savo technikos kiemu, kuris jau daug metų pripažįstamas vienu geriausių ne tik rajone, bet ir respublikoje. Susipažinti su kolūkio mechanizacijos kiemu ne kartą buvo atvykę kiti rajonų delegacijos, čia taip pat lankėsi svečiai iš užsienio. Mechanizacijos kieme visa technika laikoma tvarkingai, vasaros metu čia žydi gėlės, žaliuoja vejės. Automatinės, kombainai laikomi garažuose. Šiuo metu yra statomi garažai traktoriams, o taip pat technikos aptarnavimo punktas. Seimininkai gali teisėtai didžiuotis savo jaukiu saugumo technikos ir darbo apsaugos kabinetu, kurį įsirengti jiems padėjo Lietuvos žemės ūkio akademijos darbo apsaugos katedra. Šiame kabinete vyksta saugumo technikos užsiėmimai, čia įrengta vaizdinė agitacija, skaidrių, diafilmų, kinofilmų

demonstravimo aparatai, videomagnetofonas įgalina geriau nušviesti dirbantiesiems saugumo technikos reikalavimus, griežčiau kovoti su darbo drausmės ir viešosios tvarkos pažeidėjais. Prieš kurį laiką mechanizacijos kiemo teritorijoje išaugo dar vienas naujas modernus pastatas. Tai ūkio dispečerinė. Čia vyksta mechanizacijos padalinio gamybinių susirinkimai, specialistų pasitarimai, gamybos dispečerinis valdymas.

Nuotraukose: užsiėmimai saugumo technikos ir darbo apsaugos kabinete; mechanizacijos kiemas nepersonaliai pasipuošė dar vienu statiniu — dispečerine.

Vyt. Bagdono nuotraukos

**KOLEKTYVINIS
DARBAS**

Tesame pokalbi „Ar sugrįš į gimtinę?“

Kuo keliu pa-
eiti aštunto-
as, vienuoliktos
mokslo me-
ty pabaigoje? Ar jo pasirink-
ta profesija netaps vėliau
kančia visam gyvenimui? To-
dėl vienas svarbiausių vidu-
rinės mokyklos uždavinių —
padėti pasirinkti vieną iš
daugybės specialybių, atitin-
kančią moksleivio pomėgius,
sugebėjimus ir galimybes,
atitinkančią jo domėjimąsi
tam tikra liaudies ūkio
sritimi, suteikiant teorinių
ir šiek tiek praktinių žinių.

Mūsų Anykščių 2-ojoje vi-
durinėje mokykloje pirmąsias
žinias apie profesijų įvairo-
vę mokiniai gauna dar pra-
dinės klasės. Kadangi pir-
mokėlio norai ir svajonės
keičiasi vos ne kas savaitę,
tai svarbiausia, ko siekia
pradinukų mokytojai — įskie-
pyti nuo mažens pagarbą
darbui, duonai, visoms pro-
fesijoms.

Tradiciškai tapo jaunes-
niųjų klasių piešinių konkur-
sai „Kur dirba mano tėve-
nai“. Ir pirmosios išvykos,
kaip taisyklė, — į tėvelių
darbavietes. Pavyzdžiui, po
išvyko į „Spartaką“ fabri-
ką trečiolik metų papuo-
šė dailus veltinukas — įdo-
mos pažinties su darbinin-
ko profesija liudininkas. Mū-
sų spalvukai — nuolatiniai
svečiai ir pagalbininkai vai-
kų bibliotekoje, vaikų darž-
elyje.

Netikiai, kad pradinukai
pamirštų neseniai įvykusią
duonos šventę. Nepamirš eilė-
raščių, patarlių, mįslių
apie žemdirbio darbą ir jo
vaisius. Daugeliu, ypač
miesto gyventojų atžaloms,
artimiaus pažįstamas aptar-
navimo sferos darbas, dar-
bininko profesija. O surengti
ekskursiją kad ir į netolimo
kolūtkio fermą ar mehaniza-
cijos klemą pradinukams kol-
kas gana sunkiai įgyvendin-
amas uždavinys. Todėl
šventėje dalyvavusios Elmi-
ninkų eksperimentinio ūkio
gadininkės A. Karosienės pa-

sakojimas apie duonelės ke-
lią, apie žemės ūkio techniką
žymiai praplėtė spalvukų aki-
ratį. O kokia gi šventė be
valšių stalo? Kaimiška duo-
na su medumi — galbūt
svarbiausias šventės indėlis
jauno žmogaus požiūrio į
darbą formavime.

Vyresnėse klasėse išryškė-
ja jau šoks toks kryptingas
susidomėjimas kuria nors
viena profesija. Profesinio
orientavimo tarnybos, į kurią
įeina mūsų mokyklos vado-
vai, tėvų komiteto atstovai,

KELIAS Į PROFESIJĄ

pedagogai — klasių vadovai,
esminis uždavinys — suža-
dinti pionieriškų klasių moks-
leivių domėjimąsi realiomis
profesijomis (nebus gi visi
kosmonautais!). Jau septin-
tokai yra susipažinę, galima
sakyti, su visomis Anykščių
miesto įmonėmis, dalimi
įstaigų. Kasmet mokykla or-
ganizuoja susitikimus su žė-
mės ūkio specialistais, pra-
monės darbuotojais. Į atski-
ras klases, į bendras pionie-
rių draugovės sueigas buvo
ne kartą atvykę Socialistinio
Darbo Didvyrių, Elmininkų
eksperimentinio ūkio kar-
vių melžėjas G. Galinienė,
„Anykščių šilelio“ kolūtkio
vyr. zootechnikė E. Visockie-
nė, LKP XVIII suvažiavimo
delegatas, SRV statybinin-
kas V. Cholinai.

Ypač dažni pokalbiai prof-
orientavimo klausimais „ma-
žųjų abiturientų“ klasėse.
Praėjusią šeštadienio popietę
„Aštuntokai renkas profesij-
ją“ paruošė VIIIb klasė (va-
dovė I. Zebulienė). Rengi-
nyje dalyvavo ir apie rajonui
reikalingas profesijas papa-
sakojo Liaudies švietimo
skyriaus proorientavimo ka-
bineto metodistė I. Tvar-

dauskienė Mokyklos profesio-
nio orientavimo kaimeli pa-
pildė aštuntokų surinkta me-
džiaga „Moterys — Socialis-
tinio Darbo Didvyrės“. Da-
bar šiame kaimelyje moki-
nių paslaugoms žinios apie
artimiausias specvidurines
mokyklas, apie rajone esan-
čias ir būtinąs profesijas.
Neseniai mokyklos komjauni-
mo komiteto proorientavimo
sektorius pradėjo kaupti ži-
nias apie Anykščių 2-os vi-
durinės mokyklos buvusias
mokinias, pasirinkusias žė-
mės ūkio darbuotojo kelią.

Ne vienam buvusiam aš-
tuntokui lemiamą vaidmenį
profesijos pasirinkime turė-
jo atvirų durų dienos. Kas-
met mūsų mokyklos aš-
tuntokai lankosi Anykščių pre-
kybos mokykloje, Troškūnų
KPTM Nr. 2. Alantos tary-
biniam ūkyje-technikume,
Panevėžio 26-ojoje MPTM
bei Hidromelioracijos techni-
kume.

Dažno moksleivio dėmesį
patraukė neseniai paruoš-
tas stendas „Vėprij 5-oji
KPTM“. Lapkričio pradžioje
abipusio bendradarbiavimo
sutartį pasirašė Anykščių
2-osios vidurinės mokyklos ir
Vėprij 5-osios KPTM vado-
vai. Sutartis numato bend-
rus mokyklų kultūrinius ren-
ginius, pažintines anykščių
moksleivių išvykas į šią
profesinę mokyklą.

Dalis profesinio orientavi-
mo darbo atliekama darbo ir
poilsio stovyklose. „Anykščių
šilelio“, „Nevėžio“, „Ginta-
ro“ kolūkiuose ne viena
moksleivių karta pajuto sūrų
prakaito skonį, praktiškai su-
sipažino su žemdirbių profe-
sijų įvairove.

Artėja sausis — profesinio
orientavimo meniu mūsų
mokykloje. Ir dabar nereti
susitikimai su įvairių profe-
sijų žmonėmis dar padąžės.
Numatytos praktinės konfe-
rencijos — gamybinės die-
nos 8-tų ir 11-tų klasių
moksleiviams. Jau kelintą
kartą vyks susitikimas su
mūsų mokyklos buvusiais
mokiniais — aukštųjų mo-
kyklų studentais.

T. Kontrimavičius

„PASIGERIAU KAIP GAIDYS...“

„Pasigėriau kaip gaidys,
kas gi mane pabaidys...“.
Kas gi nežino šios liaudies
dainos. Bet ypač ją mėgsta
niūniuoti Anykščių gyve-
nantis Vaclovas Kaušpėdas.
Niūniuoja pamiršęs, kad
„šeimos galvos“ svarbiausia
pareiga — rūpintis duonos
kėnių kėnėmis mažame-
čiams savo vaikeliams. Niū-
niuoja ir linksmų draugelių
kompanijoje, kurioje kasdien
mėgsta lėbauti. Jaunas ir
tvirtas vyras per dainin-
tą

vo vedybinio gyvenimo me-
tų, bendrai sudėjus, kokius
tik trejetą dirbo visuomenė
naudingą darbą, žinoma,
keisdamas darbavietes daž-
niau, negu kojines. O likusį
laiką pašventė „velnio laše-
lių“ garbinimui.

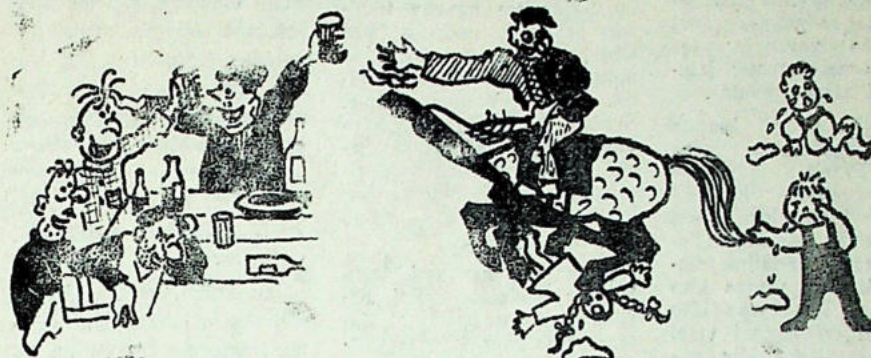
— Niekas man nenurodys,
kaip gyventi, — pareiškė jis
atvykusiems iš vyno pramo-
nės gamybinio susivienijimo
„Anykščių vynos“ (kuriam
dirba jo žmona) komisijos

nariams, ketinusiems drau-
giškai pakalbėti su šeimos
tėvu, kad jis keistų netinka-
mą gyvenimo būdą.

Pasakė, ir vėl užniūniavo
savo mėgstamą melodiją.

Gera, kad vyras dainas
mėgsta. Tik gaila, kad ne-
tas, kurios labiau tikėtų šei-
mos tėvui. Gal Vidaus rei-
kalų skyrius padės jam iš-
mokyti darbštumo ir atsako-
mybės jausmus įtvirtinančias
melodijas?

G. Pyla

„Geraširdžiai“ šeimininkai

Mėgėjų išgerti kavarskie-
čių tarpe spėjo paplisti žinia
— Cerniachovskio gatvėje
atsidarė naktinis „baras“. O
to „baro“ šeimininkas —
niekur nedirbantis Kavarsko
gyventojas Feonas Romano-
vas bet kuriuo metu visokius
gėrimus parduoda. Kaina,
žinoma, padidinta. O jei „bi-
čiai“ neturi kur ištuštinti nu-
sipirktą butelį, bet yra dos-
nūs, juos maloniai priima ir

pats šeimininkas, svelingai
atidarydamas naktinio „ba-
ro“ komunaliniame bute du-
ris.

Kai pensininkė Katerina
Silkina, gyvendama taip pat
Kavarske, P. Cvirkos gatvė-
je, išgirdo, kad taip lengvai
galima pralobti, tai ji irgi
pasišlovė savąjį „kromelį“
atidaryti ir prekyba alkoho-
liniais gėrimais užsiimt.

Ir taip traukia „vaisiuo-
kai“ mėgėjai pas šiuos du „gera-
širdžius“ šeimininkus, ne-
šykštėdami jiems šiltų atsi-

liepimų už suteiktą svetl-
gumą.

Vis tik Kavarsko draugiš-
kasis teismas įvertino šių
privatios „prekybos“ inia-
torių nuopelnus ir nutarė
jiems pareikšti viešą papei-
kimą. Na, o F. Romanovui
ne pro šalį būtų įsidėmėti,
jog už komunalinio buto pa-
vertimą lindyne, ko gero,
gali jam tekti ir išsikelti iš
gyvenamosios patalpos.

O. Kaunietienė
Kavarsko miesto draugiško
teismo sekretorė

Telyčias auginkime intensyviai

atkelta iš 2 pusl.

ginimo laikotarpį kasdien
jos turi priaugti vidutiniškai
po 600 g, o atskirais augi-
mo laikotarpiais (iki 6
mėn. ir prieš apsiveršimą)
— dar daugiau. Rajone per-
nai veršeliai iki 6 mėn. am-
žiaus priaugdavo po 538 g,
o vyresnės telyčios — po
415 g, o atskiruose ūkiuose
— daug mažiau.

Neblogi priesvoriai pernai
ir šiomet gauti Levaniškio
kolūkyje, kur telyčios priaug-
davo po 600—700 g. Ūkyje
iš pirmavėsių pernai pri-
melžta vidutiniškai po 3160
kg pieno, o tai 205 kg dau-
giau, negu 1979 metais.

Telyčias geriausia sėklinti
15—18 mėn. amžiaus, 360—
400 kg svorio. Mažesnio svor-
io telyčias apvaisinus, vė-
liau jos būna mažesnio pro-
duktyvumo. Lietuvos gyvuli-
ninkystės mokslinio tyrimo
institute buvo atlikti bandy-
mai su telyčiomis, apvaisin-
tant jas 293 kg svorio. Po
apsiveršavimo svėrusios 450
kg pirmavėsių davė 2500 kg
pieno, svėrusios 390 kg —
2200 kg pieno. Laktacijos
mažiau gausiau šeriamos ma-
žo svorio pirmavėsių kom-
pensavo tik svorio atsilikinimą,
o produktyvumas išliko ma-

žesnis, gerokai daugiau pa-
šarų jos sunaudojo kilogramui
pieno pagaminimui. Apvai-
sintos 350 kg svorio ir apsi-
veršavusios 480 kg svorio
pirmavėsių per laktaciją da-
vė 3200 kg pieno. Tiesa, pa-
stariesios veršavosi 2—3 mė-
nesiais vyresnės, kas, aišku,
irgi turėjo įtakos jų produk-
tyvumui. Tačiau jos veršia-
vosios būdamos vidutiniškai
26—27 mėn. amžiaus, o toks
apsiveršavimo amžius mūsų
respublikos galvijų veislėms
laikomas optimaliu. Auginti
telyčią 4—5 mėnesius, o kar-
tais ir visus metus ilgiau
ūkiui nenaudinga ekonominiu
atžvilgiu. Be to, vyresnės te-
lyčios sunkiau apvaisina, o
dalis gali likti ir visai neap-
sivaissinusių.

Intensyviai auginant, su-
trumpėja telyčių auginimo
laikotarpis ir tuo pačiu pail-
gėja jų laktavimo laikotar-
pis. Be to, priaugliui anks-
čiau fiziologiškai ir ūkiškai
subrendus, anksčiau galima
išryškinti produktyvias sa-
vybes ir spręsti apie jų pa-
naudojimo tikslingumą.

Pastarieji metai buvo ne-
palankūs pašarų gamybai
tik asortimento, tiek jų ko-
kybės atžvilgiu. Tai neišven-
giamai turėjo įtakos ir prie-
auglio auginimo intensyvu-
mui. Daugelyje ūkių suma-
žėjo veislinių telyčių priesvo-

rial. Dėl pašarų stokos ne
vienam ūkyje teko telyčias
sėklinti mažesnio svorio,
nei iki šiol buvo rekomen-
duojama. Tokias nedidelio
svorio apvaisintas telyčias
būtina gausiau pašerti ver-
šingumo pabaigoje, ypač pa-
skutinius du veršingumo mė-
nesius, kad nors dalinai bū-
tų kompensuotas ekstensyvus
auginimas jauname amžiuje
ir telyčios geriau pasiruoš-
tų laktacijai.

Prieauglio auginimo klai-
dų, padarytų tada, kai for-
muojasi gyvulių organizmas,
vėliau ištaisyti nebeįmanoma.
Šios klaidos atsiliepia
gyvulių produktyvumui el-
metų.

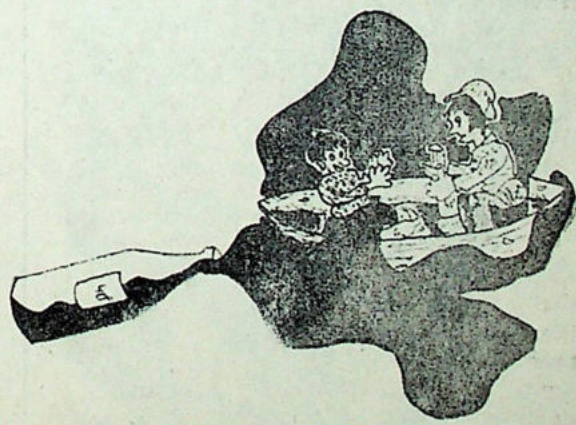
Jeif normaliai auginamos
telyčios paskutinius du ver-
šingumo mėnesius pakanka
700—800 g priesvorio per
parą, tai ekstensyviai augin-
tas, mažesnio svorio bent
jau tuo laikotarpiu būtina
pašerti gausiau. Tokios tely-
čios turi gauti kasdien po
8,5—9,5 pašarinio vieneto,
kad priaugtu nemažiau, kaip
po 900—1000 g. Jų racionai
turi būti pilnaverčiai ir pro-
teinu, mineralinių medžiagų
bei vitaminų atžvilgiu. Kad
būtų galima telyčias prieš
apsiveršimą gausiau šerti,
likus 2 mėnesiams iki apsi-
veršavimo jas reikia perkelti
į karvė ir priskirti melžoms.
Patirtis rodo, kad

telyčios daug geriau paruo-
šiamos laktacijai, kai suda-
romos atskiros veršingų te-
lyčių grupės ir priskiriamos
melžėjai, negu išskirstant
melžėjoms po keletą telyčių.
Tada nesunku atiduoti ir
koncentruotus pašarus, kurių
telyčios prieš apsiveršimą
reikėtų skirti 2—3 kg.

Rekomenduojama visas te-
lyčias auginti iki apsiveršia-
vimo ir tada produktyviau-
slomis papildyti bandas, o
žemesnio produktyvumo —
išbrokuoti. Ūkiuose išbrokuo-
jama daug karvių ir dažniau-
siai ne dėl žemo produkty-
vumo ar senatvės, bet dėl
įvairių susirgimų, kurių prie-
žastis — nelinkama gyvulių
eksploatacija (mastitai, dalis
reprodukcinų funkcijų sutri-
kimų). Kad nesumažėtų kar-
vių skaičius, bandos papildomos
pirmavėsiomis. Taip į
bandas patenka daug mažo
produktyvumo, ekstensyviai
išaugintų pirmavėsių. O tai
viena iš priežasčių, trukdan-
čių didėti bandų produkty-
vumui.

Kad produktyvumas didė-
tų, bandas reikia papildyti
produktyviomis, linkamai iš-
augintomis pirmavėsiomis.
To nebus galima padaryti,
neturint pakankamai geros
kokybės pašarų. Apsirūpini-
mui pašarais reikia skirti
rimčiausias dėmesį.

E. Zukauskienė
Gyvulininkystės instituto
mokslinė bendradarbė

KAI KAS PATARIA...

Savo proto nepamesk, bet
ir kito klausyk.
(O jeigu kitas kvailas?)
Kas nedainuoja, tas greit
sensta.
(Visi norėtų būti daininin-
kais)
Nesigailėk davęs, džiaukis
gavęs.
(Žiūrėt dar kiek permo-
kėjai)
Kas klausia, tas neklysta.
(Tada klysta tas, kas ne-
atsako)
Kitiems nepadėsi — nepa-
dės niekas ir tau.
(Padės, jeigu geroj vietoj
dirbi)
Vakarykščios dienos neš-
kok.

(Kartais reikia ieškoti ir
užvakarykščios, kai į bla-
vyklą patenki)
Nekisk nosies kur nereikia.
(Kur reikia, bus jau kiti
ikišę)
Nekilk aukštai — puls žė-
mai.
(Liftas nuo šito apsaugo)
Zita Gudanačiūtė

KOLEKTYVINIS
DARBAS

2 psl. 1981. XI, 28

Saugokime nykstančius

Erelis iš Raudonosios knygos

Vienas stambiausių sparnuočių, įrašytų į respublikos Raudonąją knygą, yra jūrinis erelis. Jis sveria 3,6–6,5 kilogramo. Šis erelis tamsios spalvos, bet suaugęs turi ryškiai baltą uodegą. Todėl kai kuriose šalyse yra vadinamas baltuodegiu ereliu. Gerai įsižiūrėjus, galima pamatyti, kad galva ir kaklas šviesesnės spalvos. Juodos kūno plunksnos yra krašteluose šviesesnės. Iš arti pastebimas raibumas, bet skrendančio paukščio tas margumas neįmanomas įžiūrėti, todėl atrodo juodas.

Sie ereliai lizdą krauna aukštuose mediuose arba ant uolų. Patelė padeda 2–3 baltus su retomis rusvomis dėmėmis kiaušinius. Per 31–46 dienas. Atneštą maistą ereliukams padalina motina, todėl jie vienas kito neapgrobia. Tuo tarpu kitų rūšių ereliukai elgiasi visai nebroliškai, vienas kitą nuškrindžia.

Suaugę jūriniai ereliai minta žuvis, kurias pačiumpa nagais. Pasigauna žuvėdras, narius, gagas, ančias, laukius, kragus. Medžioja smulkesnius žinduolius. Kartais pasinėgaujia ropiais, varlėmis. Kai maisto neprieklaus, tai neatsisako kritu-

sių žvėrių ar paukščių. Panašiu grobiu maitina ir jauniklius.

Jūriniai ereliai — platus paplitimo paukščiai. Europoje sutinkami nuo šiaurinės Skandinavijos iki Rumunijos, Vengrijos, Balkanų, Baltijos jūros, Korsikos, Sardinijos. Azijoje nuo tundros iki Japonijos, Kinijos, Mongolijos, Kazachstano, Šiaurės Irano ir Turkijos. Tarybu Sąjungoje gyvena tundroje bei miškotundroje, ypač Obės, Jenisiejaus, Kolymos upių slėniuose, Kaspijos jūros srityje, Volgos deltoje. Seniau jie gyveno ir Lietuvoje. Dabar pas mus jau neperi. Tuo tarpu Estijoje jie gyvena ir peri. Mėgsta laikytis vietovėse arti plačių vandens telkinių.

Rudenį ir pavasarį traukiantys jūriniai ereliai pastebimi mūsų pajūryje. Žuvinto rezervate, kituose vandens telkiniuose. Turime duomenų, kad šie ereliai traukimo metu buvo matyti Anykščių rajono Rubikių, Ukmergės rajono Lėno ežerų teritorijose, Svėtosios upės zonoje.

Jūriniai ereliai skrenda aukštai, bet jų balsą tur

būt esame girdę ne vienas. Kartais iš padangės mūsų klausą pasiekia: „kli-kli-kli...“ garsai. Tai tokia šių didingų sparnuočių giesmė.

Jūriniai ereliai nors ir plačiai paplitę, bet visur tapo gan retais. Kodėl taip įvyko? Juk gamtoje natūralių priešų tokie stambūs paukščiai tikrai negalėtų turėti. Betgi didžiausias jiems priešas buvo žmogus, medžiojęs, norėdamas turėti puikų trofėjų. Vėliau pradėjus plačiai naudoti chemines medžiagas, ypač pesticidus, jais buvo paveiktos erelių aukos (grobis). Nuo to labai sumažėjo šių plėšriųjų sparnuočių visumas.

Jau kelinti metai jūriniai ereliai stropiai saugomi. Kaip minėjome, jie įrašyti ne tik į Lietuvos Raudonąją, bet ir į TSRS Raudonąją knygą. Perskridimo metu nevalia nukreipti prieš juos ginklą. Draudžiama erelius baidyti, persekioti jų svečiamosi vietose. Jeigu jų negąsdinsime, tai gal pavasarį kurl nors pora liks perėti ir mūsų miškuose, esančiuose netoli didesnių vandens baseinų. Tai būtų didelis laimėjimas mūsų respublikos sparnuočių pasaulyje.

P. Sleikus
Biologijos mokslų kandidatas

Mokslininko ir rašytojo plunksna

B. Gžimekas, D. Adamson, D. Darelis, K. Lorensas... Tai pasaulinio garso mokslininkai, paskyrę savo gyvenimą gyvūnijos tyrinėjimams, jų populiariai parašytos knygos verčiamos į daugelį kalbų, nepaprastai mėgiamos skaitytojų, visada laukiamos. Džiugu, kad gimtąja kalba galime skaityti ką tik „Vagos“ leidyklos išleistą Nobelio premijos laureato Konrado Z. Lorencos knygą „Karaliaus Saliamono žiedas“. Pasak senovinės legendos, karalius Saliamonas turėjęs magišką žiedą ir jo dėka galėjęs susisiekti su žvėrimis... Legendą ir lieka legenda, o austrų mokslininkas, lyginamosios etologijos specialistas, zoopsichologas

Konradas Z. Lorencas, daug metų stebėdamas gyvūniją, jos elgseną, tiek perprato savo stebėtus paukščius, žvėris ir net žemesnius gyvūnus, jog ėmė suvokti jų

signalinius kodus, jų „žodyną“. „Savaime aišku, žemesnieji ir nebendruomeninio tipo gyvūnai neturi tokio dalyko, kurį bent plačiaja prasme galėtume palyginti su kalba, nes paprasčiausiai jie neturi ko pasakyti, — pra-

tarmėje rašo knygos autorius. — Dėl tos pačios priežasties nieko negalime pasakyti ir jiems, iš tiesų būtų be galo sunku pasakyti tai, kas sudomintų „ropojančius padarus“. Bet išmokus kokios nors aukštesnės paukščių ar gyvūnų rūšies žodyną, kartais atsiranda nepaprastai artimi santykiai ir tarpusavio supratimas. Kasdieniniame mokslininko, tyrinėjančio gyvūnų elgseną, darbe visa tai pasidaro savime suprantamas dalykas ir nieko nestebina“.

Daug nuostabių, neišgalvotų istorijų, paremtų ilgametiais stebėjimais, papasakoja žinomas gamtininkas savo knygos skaitytojams. Skaitydami knygą daug naujo ir įdomaus sužinome apie laukines žąsis, antis, kuosas ir kitus paukščius. Išties skyrus paskirtas žuvims, Nemažai patrauklių pasakojimų apie žvėris — vilkus, šakalus, šunis. Gyvūnijos mylėtojams labai pravers autoriaus patarimai, kokius gyvūnus verta laikyti namuose, kokia jiems reikalinga globa ir priežiūra.

Įtaigus Konradas Z. Lorencas žodis. Jis prabyla į skaitytoją ir kaip mokslininkas, ir kaip rašytojas. Knygoje gausu informacijos, pateiktos visiems suprantama forma, su švelniu humoru autorius pasakoja apie savo augintinius, įnamius, jų įpročius bei elgesį. Daugelyje šios knygos puslapių atsiskleidžia ir rašytojo talentas, sugebėjimas pasakoti bekliauzotai. Ne tik moksline tiesa, savo įdomių tyrimų išvadomis siebina mus žvūms mokslininkas, bet ir užkrečia patraukliai parašytoje knygoje noru atidžiau pažvelgti į mūsų draugus gyvūnus, skatina juos pamilti, žavėtis tuo įdomiu gyvūnijos pasauliu.

V. Giedrys

Rajūnės galas

Mano kaimynas, prisiekęs meškeriotojas, kone kiekvieną savaitę praleidžia prie ežero ar upės. Aną dieną jis grįžo namo su puikiu laimikiu — kokių 5 kilogramų lydzio. Kai pasveikinau kaimyną, išvykusi į krantą tokią stambia žuvis, iš jo pasakojimo paaiškėjo, kad ta lydeka sugauti neįprastomis aplinkybėmis, ne ant kabliuko ji užkibo...

— Valtimi įplaukęs į vieną Rubikių ežero įlankelę, pamačiau vandens paviršiuje

iškylusią, jau leisgyvę šitą lydeką. Iš jos pražiotų nasrų kyšojo kažkokio gana mažo paukščio plunksnos. Tyliai priplaukęs aš tvovau jai irklų per galvą. Gerai, kad ten buvo visai seklų, prie pat kranto, — pasakojo kaimynas.

Pasirodo, tos rajūnės auka tapo krugas. Vis dėlto tai jau per didelis kšnis, nepajėgė lydeka jo praryti, nusilpo, priduso su tokiu grobiu gerklėje, per tai ir galą gavo.

A. Slamas

Lyg kokla šmėkla

Trumpa dabar dienos. Sekmadienio pavakare buvau išėjęs pavalikštinėti į šilę, bet tuoj sutemo ir teko grįžti namo. Einant taku, žiūriu — kažkas Saltupio pašaltėje pro medžius dūluoja, net švyti pro tamsą. Aukštas, ištiesęs, nei žmogysta, nei žvėris. Prietaringam jau ir mintis apie šmėklas, vaiduoklius dingtelėtų galvon. Nusileidau upeliu pakrante žemyn, prasišrovėčiau pro krūmus ir tada paaiškėjo, kad pro tamsą iš tolo baltavo pušies stuobrys. Aplink jį voliojosi žiuvės atplaišos. Matyt, diena

čia pasidarbavo genys ar meleta, apšvarino tą sutręstą stuobrį.

Panorau parodyti „šmėklą“ ir savo šeimynai. Bet kai kitą vakarą atėjome prie Saltupio, tas stuobrys jau nebolavo iš tolo, nešvytėjo. Dunksėjo tamsioj, ir tiek. Matyt, medžio puvelkliai ne visuomet pasižymi tokia savybe. Gal švyti, kai būna ką tik atidengti, o gal tik esant tam tikroms oro sąlygoms. Teko apgailestauti dėl išnykusios „šmėklos“, kurią aš tik vienas ir matačiau.

A. Rūtėnas

Redaktorius
ST. VINCIONAS

Reikalinga

Anykščių tarpukinei gyvūnų sėklinimo įmonei reikalingi: automechanikas, vairuotojai, sėklintojas.

Kreiptis: Anykščiai, J. Biliūno g-vė Nr. 28, arba skambinti telefonu 5-14-52.

Direktorius

GENOVAITEI
REPECKIENEI

Tariame nuoširdžius užuojautos žodžius ir liudime kartu dėl mylimo tėvelio mirties

Baltušiai, Malinauskai, Striukai, G. ir P. V. ir B. Beinoriai

GENOVAITEI
REPECKIENEI

Dėl mylimo tėvelio mirties reikiame nuoširdžių užuojautų

A. ir A. Talačkos, D. Rinkevičūtė, E. ir V. Petrošiai, O. Kamauskienė, E. ir A. Sinkūnai

Gydytojai

STASEI DEKSIENEI
Nuoširdžiai užjaučiame, mirus mylimai mamytai.

Centrinės ligoninės infektinio, vaikų ligų skyrių ir vaikų konsultacijos darbuotojai

Dėl brangios mamytės mirties STASEI DEKSIENEI užjaučiame

Kaimynai

Ekranizuojamas A. Vienuolio kūrinys

Visą respubliką ruošiasi iškilmingai pažymėti anykšteno rašytojo, literatūros klasiko Antano Vienuolio-Zukausko gimimo 100-ąsias metines. Siam jubiliejui yra skiriami literatūros vakarai, susitikimai, kurių nuolatos daugėja. Lietuvos kino studijos darbuotojai rašytojo jubiliejui ruošia jo kūrinio „Astronomas Smukštaras“ ekranizaciją. Šiuo metu kino

studijos paviljonuose bei įvairiuose mūsų respublikos vietovėse įtemptai vyksta naujo plačiaekraninio meninio filmo „Žmogus su akmeniu“ filmavimas, kurį numatoma užbaigti dar šiais metais. Šis filmas ir atkurs rašytojo A. Vienuolio-Zukausko apsakymo „Astronomas Smukštaras“ personažus.

B. Vytaitis

Foto paroda kaimo kultūros namuose

Dažno, užsukusio į „Svyturio“ kolūkio kultūros namus, dėmesį patraukia meninės fotografijos paroda, kurioje savo darbus eksponuoja rajoninio laikraščio fotografas Jonas Jonevičius.

Zymių rajono žmonių, pirmųjų portretai, subtiliai atskleistas gimtojo krašto peizažų grožis, akimirkai sustabdyti epizodai iš žmogaus kasdieninio gyvenimo — visa tai sudomina parodos lankytojus. Si 17 darbų ekspozicija — ne kasdieniškas renginys kaimo žmonėms, todėl labai dėkojame autoriui už šią parodą.

Paroda, kuri buvo atidaryta spalio švenčių išvakarėse, veiks iki metų pabaigos. Ją jau aplankė ne vienas šimtas ūkio dirbančiųjų ir svečių.

A. Sudeikis

Pirminės partinės organizacijos sekretorius

234930, Anykščiai, Sagalovo 29. Telefonai: redaktoriaus 5-14 74, red. pavaduotojo 5-18-46, skelbimų skyriaus ir ats. sekretoriaus 5-12-58, laiškų ir žemės ūkio skyrių 5-14-83.

«Коллективные дарбы» («Коллективный труд») — орган Аникишяйского районного комитета КП Литвы и Аникишяйского районного Совета народных депутатов. Редактор С. Винцянас, г. Аникишяй (на литовском языке)

Spausdinama rotacine mašina, pusės „Pravdos“ formato. Tiražas 11.264 Uzsak. Nr. 1853
Rinko Panevėžio spaustuvės Anykščių skyrius. Pergalės 35, Spaudė Ukmergės spaustuvė J. Janonio 31.
Indeksas 87262.